

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres stedfortrædere

Bilag Journalnummer Kontor

1 400.C.2-0 EU-sekr. 12. oktober 2000

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 11. oktober 2000 (Alm. del - bilag 53) vedlægges Udenrigsministeriets besvarelse af det deri stillede spørgsmål nr. 4.

UDENRIGSMINISTERIET Nordgruppen N.1, J.nr. 400.A.2-8 Den 11. oktober 2000

Besvarelse af spørgsmål 4 (Alm. del - bilag 53)

Spørgsmål:

Ministeren bedes - som lovet på Europaudvalgets møde den 6. oktober 2000 - oversende et notat vedrørende forslag i regeringskonferencen om overvågningsprocedure vedrørende menneskerettigheder samt om Europarådets overvågningsprocedure.

Svar:

1. Forslag i regeringskonferencen om eventuel ændring af TEU art. 7

TEU art. 7 handler om de foranstaltninger, EU kan træffe, såfremt et medlemsland groft og vedvarende overtræder de grundlæggende rettigheder, som EU respekterer i medfør af TEU art. 6. I dag er der i medfør af TEU art. 7 mulighed for, at Det Europæiske Råd kan fastslå, at et medlemsland groft og vedvarende overtræder principper i TEU art. 6, hvorefter Rådet med kvalificeret flertal kan beslutte at suspendere visse af de af medlemslandets rettigheder, som flyder af EU-medlemskabet.

Det har i regeringskonferencen været drøftet, om der burde foretages en udbygning af TEU art. 7, således at der etableres en forudgående procedure til konstatering af, om der foreligger en risiko for brud på/trussel mod de fundamentale principper, samt hvilke redskaber Rådet kan tage i anvendelse som reaktion herpå.

I regeringskonferencen har der været præsenteret konkrete forslag til traktatændring fra Belgien, Østrig, det tidligere portugisiske formandskab samt Kommissionen.

Det bemærkes, at også vismandsrapporten om Østrig indeholder en anbefaling om en overvågningsmekanisme i EU. Vismændenes anbefaling har ikke karakter af et tekstforslag, men indeholder nogle lidt mere løse anbefalinger om udvikling af en mekanisme til forebyggelse, overvågning og evaluering af medlemslandes overholdelse af fælles europæiske værdier.

Forslagene adskiller sig på følgende dimensioner:

1) Iværksættelsesprocedure.

2) Rådets reaktionsmuligheder.

3) Det pågældende medlemslands involvering.

4) Andet

Ad 1: Iværksættelse

Det belgiske forslag er det mest vidtgående forslag. Herefter kan Rådet med kvalificeret flertal fastslå, at der foreligger en trussel om overtrædelse af EU's grundlæggende principper. Det mindst vidtgående forslag er det østrigske. Det er alene Det Europæiske Råd, som kan konstatere - med enstemmighed (det pågældende medlemslands stemme tages ikke i betragtning) - at der foreligger en risiko for overtrædelse af principper i TEU art. 6. Forud for denne beslutning, skal Rådet drøfte sagen på grundlag af en rapport fra Kommissionen. Der skal foreligge en objektiv begrundet fare for overtrædelse af principperne. Det portugisiske formandskab udarbejdede et kompromis mellem de to forslag. Herefter kan Rådet med et flertal på 9/10-dele af medlemslandene fastslå, om der foreligger en risiko. Kommissionen præsenterer et fjerde forslag, hvorefter Rådet med 2/3 af sine medlemmer (antal medlemmer, ikke kvalificeret flertal efter TEF art. 205) kan fastslå, at der foreligger en trussel.

Der er enighed om, at initiativ til iværksættelse af proceduren kan tages af en tredjedel af medlemslandene eller Kommissionen. Kommissionen foreslår, at også Europa-Parlamentet skal tildeles en initiativret. Hvad angår Europa-Parlamentet bemærkes det i øvrigt, at alle forslag - bortset fra det belgiske - indebærer, at der skal indhentes en samstemmende udtalelse.

Ad 2: Rådets reaktionsmuligheder

Det mest vidtgående forslag er igen det belgiske. Herefter kan Rådet rette en henstilling, eventuelt ledsaget af passende foranstaltninger. Østrig foreslår, at Rådet - efter at Det Europæiske Råd med enstemmighed har konstateret, at der foreligger en objektiv begrundet risiko - med kvalificeret flertal kan rette passende henstillinger til den pågældende medlemsstat. Det portugisiske formandskab og Kommissionen foreslår, at Rådet kan rette en passende henstilling.

Ad 3: Det pågældende medlemslands involvering

I det belgiske, portugisiske og i Kommissionens forslag opfordres det pågældende medlemsland til at fremsætte sine bemærkninger.

Her adskiller det østrigske forslag sig ved at lægge vægt på inddragelse af det pågældende medlemsland gennem hele forløbet. Medlemslandet skal 1) inddrages i den forudgående drøftelse i Rådet, 2) høres i forbindelse med Det Europæiske Råds konstatering af, om der foreligger en risiko, og 3) høres i forbindelse med Rådets eventuelle beslutning om passende henstillinger.

Ad 4: Andet

Belgien foreslår en ændring i den gældende bestemmelse i TEU art. 7, således at Det Europæiske Råd kan træffe beslutning om grove og vedvarende brud på principperne ved kvalificeret flertal og ikke ved enstemmighed, som det er tilfældet i dag (det pågældende medlemslands stemme tages ikke i betragtning).

Østrig foreslår at indføre et stk. 4, hvorved det fastslås, at medlemslandene kun må foretage konstateringer, rette henstillinger og træffe beslutninger i forbindelse med grove og vedvarende overtrædelser af principperne i TEU art. 6 ved anvendelse af de procedurer, som foreslås indført i TEU art. 7.

2. Europarådets overvågningsprocedurer

Den vigtigste overvågningsmekanisme i Europarådet er den individuelle klageadgang til den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som alle Europarådets 41 medlemsstater har accepteret. Der er også en mellemstatslig klageadgang.

Til supplerende af den retlige efterprøvelse af klager over krænkelse af menneskerettighederne har Ministerkomiteen vedtaget en mere proaktiv mekanisme til at overvåge medlemslandenes forpligtelser vedrørende demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincipper (monitorering). Hvert år gennemgår Ministerkomiteen de enkelte

medlemslandes gennemførelse af deres forpligtelser på udvalgte områder (hidtil: ytringsfrihed, demokratiske institutioner, retssystemer, lokalt demokrati, dødsstraf og politi og sikkerhedsstyrker). Ministerkomiteens gennemgang kan føre til yderligere drøftelser med enkelte stater, som har særlige problemer, men proceduren er som udgangspunkt af generel (tematisk) karakter.

Europarådets uafhængige komité mod racisme, ECRI, overvåger bekæmpelse af racisme og racediskrimination i medlemslandene bl.a. baseret på en dialog med medlemslandenes myndigheder. ECRIs aktivitet er ikke begrænset til overgreb fra myndighederne, men omfatter f.eks. også mere generelle racistiske/diskriminerende tendenser i befolkningen, medierne mv.

Den 1. januar 2000 optog Europarådets nye kommissær for menneskerettigheder sin virksomhed. Kommissæren har ikke til opgave at behandle konkrete klagesager, men skal mere generelt udbrede kendskabet til Europarådets menneskerettighedsværn.

En række af Europarådets konventioner på menneskerettighedsområdet, først og fremmest Socialpagten og Konventionen om forebyggelse af tortur, har endvidere etableret særlige overvågningsmekanismer.

Også Europarådets Parlamentariske Forsamling gør en betydelig og effektiv indsats for at

medvirke til de nye medlemsstaters omstilling til respekt for menneskerettighederne i det europæiske system.